

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»

**«Морське право та менеджмент:
еволюція та сучасні виклики»**

Матеріали
XI Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса - 2017

УДК 341.225(082)
ББК 67.912.412
М 432

Рекомендовано до друку рішенням
Вченої ради факультету морського права та менеджменту Національного
університету «Одеська морська академія»
від 28 березня 2017 р. (протокол № 8)

Редакційна колегія: Міусов М.В., д.т.н., професор.; Голіков В.А.,
д.т.н., професор; Шемякін О.М., д.ю.н., професор; Савінова Н.А., д.ю.н.,
с.н.с.; Примачов М.Т., д.е.н., професор; Ковбан А.В., к.ю.н., доцент; Савич
О.С., к.ю.н., доцент; Скоробагатько А.В., к.ю.н., проф.; Сотниченко Л.Л.,
к.е.н., доцент; Машканцева С.О., к.ю.н., доцент; Степанов С.В., к.ю.н.,
доцент.

Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики:
Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції НУ «ОМА». –
Вип. 11 – О.: НУ «ОМА», 2017 – 298 с.

У збірник увійшли матеріали міжнародної науково-практичної
конференції «Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні
виклики», що відбулась в Національному університеті «Одеська морська
академія» 6 – 7 квітня 2017 р.

Видання містить аналіз сутності й системи міжнародного морського
права, міжнародного приватного морського права, національного
морського законодавства, проблемам правозастосування в Україні, а також
тенденції розвитку та перспективи. Пропонуються дослідження окремих
аспектів історії морського права, міжнародних економічних відносин,
стратегічного управління на підприємствах і організаціях морського та
річкового транспорту.

УДК 341.225(082)
ББК 67.912.412

Надані учасниками матеріали надруковані із збереженням авторської
редакції. Редакційна колегія не завжди поділяє думку авторів.

© Національний університет «Одеська морська академія», 2017

Розділ 4. ПРОБЛЕМИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

Балобанова Д.О.

Гармонізація кримінального законодавства України з положеннями міжнародного права (в контексті законопроекту «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо забезпечення його гармонізації з положеннями міжнародного права»)..... 136

Бельо Л.Ю.

Здійснення спадкових прав спадкоємцями-морзяками..... 138

Бородіна К.

Особливості спадкування деяких видів майна 142

Бояринцева В.О.

Речі як основні об'єкти цивільного права..... 144

Каназирская А.

Особенности и значение лизинга..... 146

Карчевський М.В.

Право робітників або робіт з правами..... 149

Китасенко О.Є.

Деякі питання кваліфікації вбивств..... 152

Короленко І.Н.

Проблемы выполнения воинской повинности, связанные с двойным гражданством..... 158

Матвеевський О.В.

Актуальні проблеми проведення судових експертиз під час розслідування міжнародних злочинів..... 161

Пилипчук В.В.

Специфіка та особливості договору про надання юридичних послуг 164

Політова А.В.

Особливості відповідальності сторін за порушення цивільно-правового зобов'язання..... 166

Романадзе Л. Д.

Поняття та основні принципи медіації..... 170

Скоробагатько А.В., Дяченко К.А.

Проект Трудового кодексу України: перспективи регулювання праці жінок..... 173

Смирнова Ю.О.

Відмінності відводу від самовідводу в господарському судочинстві 177

Смитюх А.В.	180
Временное право акционера – собственника привилегированных акций голосовать по всем вопросам повестки дня общего собрания акционеров.....	
Сімакова П.І.	
Сучасний стан правового регулювання статусу дитини в міжнародному праві.....	183
Степаненко М.В.	
Сучасний стан та перспективи розвитку страхового ринку в Україні.....	186
Степанов С.В.	
Принципи діяльності суддівського корпусу в Україні.....	189
Степанова Т.В.	
Сторони в господарському судочинстві.....	191
Ткачук А.С.	
Безоплатна правова допомога: переваги та недоліки.....	193
Ярова Л.В.	
Політична практика поєднання понять «соціальна держава» і «соціальний менеджмент» в сучасному українському суспільстві...	198

Розділ 5. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МОРЕГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ

Бабаченко М.В.	
Основные тенденции повышения энергоэффективности морских перевозок.....	202
Голубкова І.А.	
Основні тенденції функціонування морського туризму в Україні...	204
Клепчава О.І.	
Особливості побудови збалансованої системи показників в операторських компаніях.....	207
Колегаев И. М.	
Особенности вхождения национального транспорта в глобальную систему.....	210
Левинська Т.І.	
Сучасні тенденції і проблеми розвитку експедиторського підприємництва.....	213

новим позовом. Причому відповідачем стає і позивач, і відповідач у справі, якщо до них обох подано позовні вимоги третьою особою з самостійними вимогами на предмет спору. І в такому випадку обидві сторони отримують права відповідача стосовно позову третьої особи. І в даному випадку позивач також, в силу свого первісного статусу, позбавлений права подачі зустрічного позову, а може змінити або доповнити первісний позов, а відповідач, на нашу думку, зберігає право на подачу зустрічного позову до третьої особи з самостійними вимогами на предмет спору, оскільки в процесі остання користується правами позивача і, відповідно, у відносинах з нею відповідач залишається в процесуальному положенні відповідача з належними йому правами та обов'язками. Вважаємо, що протилежне значно ускладнюватиме процес. Дійсно, якщо третій особі надано право подавати позов у вже виниклому процесі, то нелогічним видається, якщо зустрічні вимоги відповідача у даній справі не зможуть бути розглянуті та таким особам необхідно буде для захисту своїх прав і законних інтересів подавати окремі позови, утворюючи паралельні процеси, тісно пов'язані з вказаною справою за предметом спору та доказовою базою.

З урахуванням вищезазначеного та за аналізом норм чинного ГПК України можна дійти висновку, що позивач, відповідач та третя особа з самостійними вимогами на предмет спору володіють однаковими правами та виконують однакові обов'язки при поданні позову, при розгляді господарської справи у суді першої інстанції та при перегляді судових актів у господарському суді.

ТКАЧУК А.С.

к.ю.н., ст. викладач кафедри правознавства
Одеського національного економічного університету

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Кожна людина стикається з потребою у правовій допомозі. Стаття 59 Конституції України забезпечує право кожного на професійну правничу допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно [1]. Надання безоплатної правової

допомоги регулюється Кримінальним процесуальним кодексом України, Кодексом України про адміністративні правопорушення, а також Законами України: «Про безоплатну правову допомогу», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про безоплатну правову допомогу», «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та іншими нормативно-правовими актами [2; 3; 4; 5; 6].

Безоплатна правова допомога – правова допомога, що гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України [4, ст. 1]. Ще Федор Нікіфорович Плевако, відомий адвокат і талановитий оратор, який працював в кінці XIX – на початку XX ст., звільняв своїх неплатоспроможних клієнтів від оплати за юридичну допомогу. Сьогодні багато адвокатів також надають юридичну підтримку ProBono (від лат. *pro bono publico*, дослівно – для суспільного добра) – фраза, яка означає професійні послуги, що надаються добровільно і безоплатно, для користі громади, особливо для тих осіб, які не мають коштів для оплати цих послуг [7]. За безоплатною юридичною підтримкою можна також звернутися до адвокатів, включених до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу [8].

Для формування в Україні ефективної системи безоплатної правової допомоги, забезпечення її доступності та якості створено Координаційний центр з надання правової допомоги [9]. Безоплатна правова допомога поділяється на первинну та вторинну. Безоплатна *первинна* правова допомога – вид державної гарантії, що полягає в інформуванні особи про її права і свободи, порядок їх реалізації, відновлення у випадку їх порушення та порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб [4, ст. 7]. Право на безоплатну первинну правову допомогу мають усі особи, які перебувають під юрисдикцією України [4, ст. 8]. Безоплатна *вторинна* правова допомога – вид державної гарантії, що полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя. Вона включає такі види правових послуг, як захист; здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого

самоврядування, перед іншими особами; складення документів процесуального характеру [4, ст. 13].

Сьогодні у кожному великому місті працюють Регіональні центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги, до яких за юридичною підтримкою можуть звернутися всі категорії громадян, перераховані у ст. 14 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» [4]. Від початку 2017 року (станом на 27 березня 2017 року) Регіональними центрами для надання безоплатної вторинної допомоги було видано 20765 доручень по всій території України [10]. Такий високий показник звернень громадян свідчить про затребуваність юридичних послуг саме на безоплатній основі.

Можливість отримати безоплатну правову допомогу є складовою правового прогресу. Однак юристи-практики мають різні погляди на законодавство, що регулює її надання. Так, відомий український адвокат Ярослав Павлович Зейкан вважає, що, затвердивши стандарти надання безоплатної правової допомоги, влада втручається в адвокатуру, яка є *недержавним* самоврядним інститутом, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання своєї організації і діяльності. Координаційний центр з надання правової допомоги є державним органом, який підпорядковується Міністерству юстиції. Представники Центру мають право відвідувати судові засідання, знайомитися з досьє адвоката протилежної сторони та опитувати його клієнтів, чим втручаються у відносини між адвокатом та його підзахисними. Така діяльність державного органу у деякій мірі «наступає» на права адвоката.

Суддя Андрій Петрович Іванов вбачає певні недоліки у Законі України «Про безоплатну правову допомогу». Констатуючи безліч позитивних прикладів, які відбулися на практиці з 2011 р. (рік прийняття Закону), А. П. Іванов підкреслює і недоліки певних норм, які потребують негайних змін. На його думку, необхідно концептуально змінити підхід до участі держави в регулюванні надання безоплатної правової допомоги. Суддя вважає, що *первинну* правову допомогу мають надавати адвокати і помічники адвокатів, *вторинну* (в частині представництва і захисту), – лише адвокати, і лише в деяких випадках їх помічники. Це дозволить відстежувати якість надання первинної і вторинної допомоги в цілому

Та встановить відповідальність кожного адвоката за якість своєї роботи. А у молодих юристів з'явиться можливість набиратись правового досвіду роботи під наглядом адвокатів.

Наступний недолік – ситуація, коли громадянин бажає подати скаргу на дії певного державного органу чи установи і звертається за допомогою до одного з Регіональних центрів з надання безоплатної юридичної правової допомоги. Виходить, що державний орган сприятиме оскарженню дій іншого державного органу. На думку юриста, установа, що надає правову допомогу такого характеру, повинна бути незалежною від держави.

Також А. П. Іванов вважає порядок розгляду звернень про надання безоплатної первинної правової допомоги, визначений ст. 10 Закону про БПД дуже складним та таким, що потребує спрощення з метою прискорення процесу негайного надання первинної правової допомоги особам, які її потребують [11].

Резюмуючи коментар судді А. П. Іванова до Закону про БПД слід сказати, що він наголошує на необхідності зменшення впливу органів державної виконавчої влади на суб'єктів надання безоплатної правової допомоги.

Отже, проаналізувавши Закон України «Про безоплатну правову допомогу» та коментарі юристів-практиків щодо деяких його положень, слід сказати, можливість громадян безоплатно отримувати правову допомогу є, безумовно, позитивним досвідом та свідченням правового прогресу. Однак певні положення законодавства, що регулює надання безоплатної правової допомоги, потребують удосконалення та змін.

Література

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. (зі змінами і доповненнями від 30 вересня 2016 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. (зі змінами і доповненнями від 05 січня 2017 р.) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 р. (зі змінами і доповненнями від 10 березня 2017 р.) //

Офіційний сайт Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua

4. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02 червня 2011 р. № 3460-VI (у редакції від 05 січня 2017 р. зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3460-17/page>

5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про безоплатну правову допомогу» від 06 листопада 2012 р. № 5477-VI (у редакції від 07 листопада 2015 р. зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5477-17>

6. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. № 5076-VI (зі змінами і доповненнями від 10 березня 2017 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>

7. ProBono. Матеріал з Вікіпедії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Pro_bono

8. Реєстр адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу. Інформація з Офіційного сайту координаційного центру з надання правової допомоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://legalaidd.gov.ua/images/pdfs/20170100%20compressed.pdf>

9. Про утворення Координаційного центру з надання правової допомоги та ліквідацію Центру правової реформи і законопроектних робіт при Міністерстві юстиції: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 червня 2012 р. № 504 (у редакції від 27 грудня 2016 р. зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/504-2012-%D0%BF>

10. Статистичні дані щодо діяльності системи БВПД. Інформація з Офіційного сайту координаційного центру з надання правової допомоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://docs.google.com/spreadsheets/d/1KKKJF_PSUVGeGNb85DTJKEf_oGhyFIVh3dG5HjBzHk4I/edit#gid=1036692300

11. Іванов А. П. Недоліки Закону України «Про безоплатну правову допомогу» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unba.org.ua/assets/uploads/news/publikacii/ivanov-bpd-nedoliky.pdf>